srijeda, 28. travnja 2021.

P9_TA(2021)0143

Zaštita tla

Rezolucija Europskog parlamenta od 28. travnja 2021. o zaštiti tla (2021/2548(RSP))

(2021/C 506/07)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegov članak 191.,

— uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 12. prosinca 2019. o klimatskim promjenama,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 23. listopada 2020. o bioraznolikosti – potreba za hitnim djelovanjem,

— uzimajući u obzir Odluku br. 1386/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2020. „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta” ([1]) („Sedmi program djelovanja za okoliš”) i njegovu viziju za 2050.,

— uzimajući u obzir Direktivu 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš ([2]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu ([3]),

— uzimajući u obzir prijedlog Komisije za direktivu Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za zaštitu tla i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (COM(2006)0232),

— uzimajući u obzir Direktivu 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) ([4]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike ([5]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 86/278/EEZ od 12. lipnja 1986. o zaštiti okoliša, posebno tla, kod upotrebe mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u poljoprivredi ([6]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora ([7]) („Direktiva o nitratima”),

— uzimajući u obzir Direktivu 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida ([8]) te njezine naknadne izmjene,

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari ([9]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 ([10]),

([1]) SL L 354, 28.12.2013., str. 171.
([2]) SL L 156, 25.6.2003., str. 17.
([3]) SL L 143, 30.4.2004., str. 56.
([4]) SL L 334, 17.12.2010., str. 17.
([5]) SL L 327, 22.12.2000., str. 1.
([6]) SL L 181, 4.7.1986., str. 6.
([7]) SL L 375, 31.12.1991., str. 1.
([8]) SL L 309, 24.11.2009., str. 71.
([9]) SL L 344, 17.12.2016., str. 1.
([10]) SL L 137, 24.5.2017., str. 1.

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030. ([11]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 ([12]),

— uzimajući u obzir političke smjernice Komisije za razdoblje 2019. – 2024., a posebno cilj nulte stope onečišćenja za Europu,

— uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (COM(2018)0392),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. koji je uputila Komisija (za Osmi program djelovanja za okoliš) (COM(2020)0652),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. – Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),

— uzimajući u obzir izvješće „Stanje svjetskih resursa tla” Međunarodnog tehničkog panela o tlima, Globalnog partnerstva za tlo i Organizacije za hranu i poljoprivredu, objavljeno 2015.,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” (COM(2020)0381),

— uzimajući u obzir izvješće Komisije od 13. veljače 2021. o provedbi tematske strategije za zaštitu tla i tekućim aktivnostima (COM(2012)0046),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. rujna 2011. naslovljenu „Plan za resursno učinkovitu Europu” (COM(2011)0571),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. ožujka 2020. naslovljenu „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu” (COM(2020)0098),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 14. listopada 2020. naslovljenu „Strategija za kemikalije za održivost: Prelazak na netoksični okoliš” (COM(2020)0667),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 16. travnja 2002. o tematskoj strategiji za zaštitu tla (COM(2002)0179),

— uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 12. travnja 2012. o smjernicama za najbolju praksu za ograničavanje, ublažavanje ili kompenzaciju trajnog prekrivanja (brtvljenja) tla (SWD(2012)0101),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. studenoga 2003. o komunikaciji Komisije o tematskoj strategiji za zaštitu tla ([13]),

([11]) SL L 156, 19.6.2018., str. 1.
([12]) SL L 347, 20.12.2013.
([13]) SL C 87 E, 7.4.2004., str. 395.

srijeda, 28. travnja 2021.

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2007. o tematskoj strategiji za zaštitu tla ([14]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2020. o 15. sastanku Konferencije stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (COP15) ([15]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi ([16]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2019. o postupku Unije za odobravanje pesticida ([17]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o Strategiji za kemikalije za održivost ([18]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o novom akcijskom planu za kružno gospodarstvo ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2007. o tematskoj strategiji za zaštitu tla ([21]),

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 19. siječnja 2013. o provedbi tematske strategije za zaštitu tla ([22]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o komunikaciji Komisije Vijeću, Europskom parlamentu, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Tematska strategija za zaštitu tla (COM (2002) 0179) ([23]),

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 5. veljače 2021. o agroekologiji (CdR 3137/2020 fin),

— uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 33/2018 naslovljeno „Borba protiv dezertifikacije u EU-u: sve veća prijetnja u pogledu koje je potrebno djelovati odlučnije”,

— uzimajući u obzir EU-ovu provjeru prikladnosti zakonodavstva EU-a u području voda (SWD(2019)0439),

— uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030. i ciljeve održivog razvoja, a posebno 15. cilj održivog razvoja, koji se odnosi na zaštitu, obnovu i promicanje održive upotrebe kopnenih ekosustava, održivo gospodarenje šumama, borbu protiv dezertifikacije te zaustavljanje degradacije tla i poništavanje njezinih učinaka i zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti,

— uzimajući u obzir Novu povelju iz Leipziga – transformativna snaga gradova za opće dobro, donesenu na neformalnom sastanku ministara nadležnih za urbana pitanja 30. studenoga 2020.,

— uzimajući u obzir sporazum postignut 12. prosinca 2015. u Parizu na 21. zasjedanju Konferencije stranaka (COP 21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariški sporazum),

— uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije,

— uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti,

---

([14]) SL C 282 E, 6.11.2008., str. 138.
([15]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0015.
([16]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0078.
([17]) SL C 411, 27.11.2020., str. 48.
([18]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0201.
([19]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0040.
([20]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0005.
([21]) SL C 282 E, 6.11.2008., str. 138.
([22]) SL C 17, 19.1.2013., str. 37.
([23]) SL C 61, 14.3.2003., str. 49.

— uzimajući u obzir izvješće o procjeni u pogledu degradacije i obnove tla koje je 23. ožujka 2018. objavila Međuvladina znanstveno-politička platforma o biološkoj raznolikosti i uslugama ekosustava (IBPES),

— uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš od 4. prosinca 2019. naslovljeno „Europski okoliš – stanje i izgledi 2020." (SOER 2020),

— uzimajući u obzir izvješće „Stanje tla u Europi – Doprinos Zajedničkog istraživačkog centra izvješću Europske agencije za okoliš o stanju okoliša i izgledima – SOER 2010." koje su 2012. objavili Komisija i Zajednički istraživački centar,

— uzimajući u obzir Posebno izvješće Međunarodnog panela za klimatske promjene (IPCC) o klimatskim promjenama i tlu od 8. kolovoza 2019.,

— uzimajući u obzir izvješće Ureda UN-a za smanjenje rizika od katastrofa (UNDRR) iz 2018. naslovljeno „Gospodarski gubici, siromaštvo i katastrofe: 1998-2017",

— uzimajući u obzir pitanja za usmeni odgovor upućena Vijeću i Komisiji o zaštiti tla (O-000024/2021 – B9-0011/2021 i O-000023/2021 – B9-0010/2021),

— uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,

— uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da je tlo ključan, složen, multifunkcionalan i živući ekosustav od ključne okolišne i društveno-gospodarske važnosti i da obavlja mnoge ključne funkcije i pruža usluge od presudne važnosti za ljudsku egzistenciju i opstanak ekosustava kako bi sadašnje i buduće generacije mogle zadovoljiti svoje potrebe;

B. budući da Zemljina tla predstavljaju najveće kopneno skladište ugljika u kojem je pohranjeno oko 2 500 gigatona ugljika (1 gigatona = milijarda metričkih tona), u odnosu na 800 milijardi tona pohranjenih u atmosferi i 560 milijardi pohranjenih u flori i fauni; budući da su zdrava tla ključna za ublažavanje klimatskih promjena jer uklanjaju oko 25 % ekvivalenta godišnjih svjetskih emisija ugljika nastalih upotrebom fosilnih goriva; budući da su svjetska tla koja se obrađuju izgubila između 50 % i 70 % izvornih zaliha ugljika ([24]);

C. budući da je u Europi utvrđeno preko 320 glavnih vrsta tla i da u svakoj od tih vrsta postoje ogromne fizičke, kemijske i biološke varijacije;

D. budući da tlo ima središnju ulogu kao stanište i genski bazen jer se u njemu nalazi 25 % svjetske biološke raznolikosti, da pruža ključne usluge ekosustava lokalnim zajednicama i u globalnom kontekstu, kao što su osiguravanje hrane i sirovina, regulacija klime putem sekvestracije ugljika, pročišćavanje vode, regulacija hranjivih tvari i suzbijanje nametnika te služi kao platforma za ljudsku aktivnost i pomaže u sprečavanju poplava i suša; budući da je formiranje tla jedan od procesa ekosustava za koje je u Europi poznato da su u opadanju;

E. budući da je tlo, iako vrlo dinamično, istovremeno i vrlo krhko te da je ono neobnovljivi i ograničeni resurs s obzirom na to koliko je vremena potrebno za formiranje tla (1 000 godina za 1 cm površinskog sloja tla); budući da je tlo zbog toga vrlo dragocjen resurs;

F. budući da tla imaju ulogu u ljepoti naših europskih krajobraza, zajedno sa šumskim područjima, obalom, planinskim područjima i svim europskim ekosustavima;

([24]) Schwartz, J.D. 2014. *Soil as Carbon Storehouse: New Weapon in Climate Fight?,* Yale Environment 360.

srijeda, 28. travnja 2021.

G. budući da su tla prekrivena travnjacima i šumama neto ponor ugljika za koji se procjenjuje da u EU-u uklanja do 80 milijuna tona ugljika godišnje ([25]); budući da su, s druge strane, poljoprivredna zemljišta i travnjaci EU-a zajedno neto izvori emisija koji su 2017. ispustili oko 75,3 MtCO2e ([26]); budući da su sektor poljoprivrede i šumarstva stoga u ključnom položaju da doprinesu uklanjanju ugljika iz atmosfere hvatanjem i skladištenjem ugljika u tlima i u biomasi;

H. budući da su struktura i karakteristike tla posljedica formiranja tla, geomorfoloških i geoloških procesa koji traju tisućama godina, što ga čini neobnovljivim resursom; budući da je stoga daleko isplativije spriječiti bilo kakvo oštećenje slojeva tla (eroziju, uništavanje, degradaciju, salinizaciju itd.) i onečišćenje tla nego pokušavati obnoviti njegove funkcije;

I. budući da su funkcije tla u velikoj mjeri ovisne o njegovoj ukupnoj bioraznolikosti; budući da između nadzemne i podzemne raznolikosti postoje važne veze i da bioraznolikost tla u znatnoj mjeri doprinosi lokalnim razinama biljne raznolikosti;

J. budući da veći dio zakonodavstva za zaštitu okoliša (npr. Direktiva o staništima i regulativa o mreži Natura 2000) i glavno zakonodavstvo u području zajedničke poljoprivredne politike EU-a ne sadrže mjere za zaštitu bioraznolikosti tla; budući da su povećavanje ili održavanje bioraznolikosti tla učinkovita rješenja koja mogu doprinijeti obnovi tla i saniranju onečišćenja tla;

K. budući da zemljište i tlo i u EU-u i u svijetu kontinuirano trpe degradaciju zbog niza ljudskih aktivnosti, kao što su loše upravljanje zemljištem, prenamjena zemljišta, neodržive poljoprivredne prakse, napuštanje zemljišta, onečišćenje, neodržive šumarske prakse i brtvljenje tla, gubitak biološke raznolikosti i klimatske promjene, koje često dolaze u kombinaciji s drugim čimbenicima, što smanjuje njihove kapacitete za pružanje usluga ekosustava cijelom društvu;

L. budući da EU i države članice nažalost trenutno nisu na putu da ispune svoje međunarodne i europske obveze povezane s tlom i zemljištem, što se posebno odnosi na:

(a) borbu protiv dezertifikacije, obnovu degradiranog zemljišta i tla, uključujući zemljišta zahvaćena dezertifikacijom, sušama i poplavama, te nastojanja da se do 2030. ostvari svijet u kojem vlada neutralnost u pogledu degradacije zemljišta;

(b) ostvarenje cilja nulte stope preuzimanja zemljišta do 2050. i smanjenje erozije, povećanje organskog ugljika u tlu te ostvarenje napretka u pogledu sanacije do 2020.;

(c) održivo upravljanje zemljištem u EU-u, odgovarajuću zaštitu tla i osiguravanje poodmakle sanacije onečišćenih lokacija do 2020.;

M. budući da tla imaju važnu ulogu u gospodarenju vodama jer zdrava tla s visokim sadržajem organske tvari povoljnije djeluju na vodni sustav i doprinose ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama; budući da močvarna područja, tresetišta i ruralna i urbana rješenja temeljena na prirodi pohranjuju i infiltriraju kišnicu, čime se omogućuje punjenje vodonosnika za premošćivanje sušnih razdoblja i izbjegavaju se veze s kanalizacijskim sustavima te se tako smanjuje izlijevanje nepročišćenih otpadnih voda za vrijeme obilnih kiša;

N. budući da je u EU-u utvrđeno nekoliko ključnih prijetnji koje ugrožavaju tlo, među kojima su: klimatske promjene, brtvljenje, erozija, zbijanje, poplave i odroni tla, suše, hidrogeološka nestabilnost, gubitak organskih tvari u tlu, požari, oluje, salinizacija, onečišćenje, i gubitak biološke raznolikosti tla, zakiseljavanje, dezertifikacija; budući da postojeće europsko i nacionalno zakonodavstvo ne obuhvaća većinu tih kontinuiranih procesa degradacije na odgovarajući način ili ih ne obuhvaća uopće;

([25]) Europska agencija za okoliš, *Soil Organic Carbon*, 20. veljače 2017. https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/soil-organic-carbon-1/assessment

([26]) Institut za europsku okolišnu politiku, *Climate and Soil Policy Brief: Better Integrating Soil Into EU Climate Policy*, Institut za europsku okolišnu politiku, listopad 2020. https://ieep.eu/uploads/articles/attachments/437a17b8-f8a4-478d-ab7f-4a74e2e60ced/IEEP%20(2020)%20Climate%20and%20soil%20policy%20brief%20-%20Better%20integrating%20soil%20into%20EU%20climate%20policy.pdf?v=63771126961

O. budući da erozija tla utječe na 25 % poljoprivrednog zemljišta u EU-u i budući da se ona između 2000. i 2010. povećala za nekih 20 %; budući da erozija tla godišnje u EU-u uzrokuje gubitak poljoprivredne proizvodnje u iznosu od 1,25 milijardi EUR ([27]); budući da su zalihe ugljika u obradivim površinskim slojevima tla u opadanju te da EU kontinuirano gubi močvarna područja i tresetišta; budući da se znatne poljoprivredne površine u EU-u suočavaju sa salinizacijom i dezertifikacijom, a 32 – 36 % europskih podtala ([28]) iznimno je podložno zbijanju;

P. budući da je erozija prirodna pojava koja može rezultirati blatnim tokovima s posljedicama koje mogu biti katastrofalne zbog pojave dubokih jaruga koje dovode do gubitka površinskog plodnog sloja tla, naglašava da erozija dugoročno može dovesti do degradacije tla i gubitka obradivog zemljišta;

Q. budući da neodrživo upravljanje zemljištem i tlom na nekoliko načina negativno utječe ne samo na kopnenu i slatkovodnu bioraznolikost, već i na morsku bioraznolikost, uzrokujući promjene hidrografskih uvjeta, prekomjerne koncentracije hranjivih tvari i onečišćenja te povećani gubitak i pogoršanje stanja morskih obalnih ekosustava; budući da se očekuje slabljenje zaštite obala u Europi, čime se ugrožava prirodni kapacitet obalnih ekosustava za smanjenje utjecaja klimatskih promjena i ekstremnih vremenskih prilika u najugroženijim obalnim područjima;

R. budući da se upotrebom zemljišta mijenja kvaliteta i količina usluga ekosustava uvjetovanjem potencijala zemljišta i tla za pružanje tih usluga; budući da su neodržive poljoprivredne i šumarske prakse, širenje gradova i klimatske promjene glavni uzroci degradacije zemljišta i tla ([29]);

S. budući da su informacije o tlu u Europi i dalje nepotpune i nisu usklađene, budući da to otežava donošenje relevantnih odluka za zaštitu tla na regionalnoj i lokalnoj razini;

T. budući da odgovornost EU-a za zaštitu tla ne prestaje na njegovim granicama jer u svijetu raste potražnja za područjima za nastanjivanje i uzgoj hrane i biomase, a klimatske promjene vjerojatno će negativno utjecati na potražnju za zemljištem, na njegovu dostupnost i na degradaciju zemljišta; budući da EU doprinosi degradaciji zemljišta u trećim zemljama kao neto uvoznik zemljišta ugrađenog u uvezene proizvode;

U. budući da degradacija zemljišta pogoršava utjecaje prirodnih katastrofa i doprinosi socijalnim problemima;

V. budući da će se veliki dijelovi južne Europe do 2050. vjerojatno pretvoriti u pustinje uslijed klimatskih promjena i neprimjerenih poljoprivrednih praksi ako se ne poduzmu odlučne mjere; budući da ne postoji usklađen, učinkovit i djelotvoran odgovor na tu prijetnju na razini EU-a ([30]); budući da salinizacija utječe na 3,8 milijuna ha u EU-u te da je salinitet tla u obalnim područjima vrlo visok, posebno na Sredozemlju;

W. budući da zaštita tla u Europi trenutačno proizlazi iz zaštite drugih okolišnih resursa i da je djelomična i rascjepkana među mnogim političkim instrumentima kojima nedostaje koordinacije i koji su često neobvezujući, i na razini EU-a i na razini država članica i regija;

X. budući da su dobrovoljne nacionalne inicijative i postojeće nacionalne mjere važne za postizanje cilja bolje zaštite tla, ali su se samo one pokazale nedovoljnima te da je potrebno uložiti više napora u sprečavanje njegove daljnje degradacije, uključujući preuzimanje zemljišta; budući da se degradacija tla nastavlja diljem EU-a unatoč tematskoj strategiji za tlo; budući da su i za situacije koje proizlaze iz onečišćenja ili velikih nesreća potrebne prekogranične mjere;

([27]) https://ec.europa.eu/jrc/en/news/soil-erosion-costs-european-farmers-125-billion-year#:~:text=Soil%20erosion%20costs%20European%20countries,consequences%20do%20not%20stop%20ther

([28]) Radni dokument službi Komisije, *Evaluacija Sedmog programa djelovanja za okoliš* (SWD(2019)0181).

([29]) Europska agencija za okoliš, *Europsko izvješće o okolišu – stanje i izgledi za 2020.*, 2019.

([30]) Radni dokument službi Komisije, *Evaluacija Sedmog programa djelovanja za okoliš* (SWD(2019)0181).

srijeda, 28. travnja 2021.

Y. budući da je u razdoblju od 2000. do - 2018. površina zemljišta koje je preuzeto bila 11 puta veća od površine zemljišta koje je rekultivirano ([31]); budući da će cilj nulte stope preuzimanja zemljišta do 2050. biti nemoguće ostvariti bez obvezujućih mjera za ograničavanje preuzimanja zemljišta i poticanje obnove, rekultivacije i recikliranja;

Z. budući da je izostanak sveobuhvatnog, primjerenog, usklađenog i integriranog pravnog okvira EU-a za zaštitu europskih zemljišta i resursa tla utvrđen kao ključni nedostatak koji doprinosi kontinuiranoj degradaciji mnogih tala u Uniji, smanjuje učinkovitost postojećih poticaja i mjera te ograničava sposobnost Europe da ostvari svoj program za okoliš, održivi razvoj i klimu i svoje međunarodne obveze; budući da je već pokušano uvesti zakonski okvir za zaštitu tla u EU-u, ali neuspješno budući da je prijedlog povučen u svibnju 2014. nakon što ga je manjina država članica blokirala u Vijeću osam godina; podsjeća na europsku građansku inicijativu iz 2016. pod nazivom People4Soil, koju je poduprlo 500 europskih institucija i organizacija, a koja je pozivala EU da učini više za zaštitu tla;

AA. budući da se sektorskim politikama koje su na snazi, primjerice zajedničkom poljoprivrednom politikom, ne pridonosi pošteno zaštita tla; budući da se u prosjeku na manje od četvrtine poljoprivrednih zemljišta ([32]) trenutačno primjenjuje učinkovita zaštita od erozije tla iako je većina tih zemljišta obuhvaćena režimom ZPP-a;

AB. budući da se 80 % dušika rasipa i gubi u okolišu; budući da prekomjerno taloženja dušika predstavlja prijetnju kvaliteti vode i zraka te klimatskim promjenama uslijed emisija dušikovog oksida, kao i prijetnju kvaliteti tla i bioraznolikosti, uključujući interakciji i mrežama između biljaka i oprašivača, te uzrokuju oštećenja ozonskog omotača u stratosferi; budući da će se boljom učinkovitošću iskorištavanja dušika povoljno djelovati na ciljeve u području klime, prirode i zdravlja te bi se moglo uštedjeti 100 milijardi USD godišnje na globalnoj razini;

AC. budući da intenziviranje poljoprivrede i prekomjerna upotreba pesticida uzrokuju kontaminaciju tla ostacima pesticida, među ostalim zbog visoke postojanosti i toksičnosti nekih pesticida za neciljane vrste, te imaju trajne učinke na zdravlje tla; budući da raspršeno onečišćenje agrokemijskim proizvodima predstavlja prijetnju za tlo;

AD. budući da je zakonodavstvo EU-a u području zaštite voda relativno sveobuhvatno, ali se kontrolom onečišćujućih tvari iz tla bavi iz perspektive zaštite voda, a ne iz perspektive šire zaštite okoliša, uključujući zaštitu samog tla; budući da onečišćujuće tvari koje se ispuštaju u atmosferu i vodu mogu neizravno djelovati na zemlju putem taloženja, što može negativno utjecati na kvalitetu tla;

AE. budući da je znanstveno dokazano da su tlo i organizmi koji u njemu žive u znatnoj mjeri izloženi mješavini kemikalija, uključujući postojane i bioakumulirajuće kemikalije, ostatke pesticida, ugljikovodike, teške metale, otapala i njihove mješavine, što dovodi do visokog rizika od kronične toksičnosti i može dovesti do promjena bioraznolikosti, kočenja oporavka i narušavanja funkcija ekosustava; budući da je u Europi utvrđeno oko tri milijuna lokacija na kojima se odvijaju djelatnosti koje su potencijalni izvor onečišćenja, a od toga se očekuje da će ih 340 000 ([33]) trebati sanaciju; budući da nedostaju sveobuhvatne informacije o raspršenom onečišćenju tla;

AF. budući da, kako navodi Europska agencija za okoliš, nedostatak prikladnog zakonodavstva EU-a kojim bi se regulirala pitanja povezana s tlom doprinosi degradaciji tla na području Europe, a napredak u ostvarivanju održivog razvoja u Europi i svijetu nije moguć bez pravilnog rješavanja pitanja resursa zemljišta i tla ([34]);

([31]) Europska agencija za okoliš, *Europsko izvješće o okolišu – stanje i izgledi za 2020.*, 2019.

([32]) Eurostat, 2014b. *Europski popis poljoprivrednih gospodarstava 2010*. [na internetu] URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statisticsexplained/index.php/Agricultural census 2010 (pregledano u veljači 2014.) – u Europi se u prosjeku na 19 % poljoprivrednih zemljišta primjenjuju zimski pokrovni usjevi, na 21,5 % zemljišta primjenjuje se smanjena obrada tla, a na 4 % sjetva bez obrade

([33]) Europska agencija za okoliš, *Progress in management of contaminated sites*.

([34]) Europska agencija za okoliš, *Europsko izvješće o okolišu – stanje i izgledi za 2020.*, 2019.

AG. budući da se 95 % hrane koju konzumiramo izravno ili neizravno proizvodi iz našeg tla;

AH. budući da je prema pregledu trenutačnih dokaza o stanju tla u EU-u oko 60 – - 70 % tala u EU-u nezdravo zbog trenutačnih praksi upravljanja, a daljnji postotak tala, koji još uvijek nije sa sigurnošću utvrđen, nezdrav je zbog problema povezanih sa zagađenjem koji su slabo kvantificirani ([35]);

AI. budući da se procjenjuje da na 22 % europskog zemljišta utječe erozija tla uzrokovana vodom ili vjetrom te da su prosječne razine erozije na više od polovice poljoprivrednog zemljišta u EU-u više od razina koje se mogu prirodno nadomjestiti (što predstavlja gubitak od preko jedne tone tla godišnje i po hektaru) ([36]), što naglašava potrebu za primjenom održivih tehnika za upravljanje tlom;

AJ. budući da se procjenjuje da sol utječe na oko 25 % navodnjavanog poljoprivrednog zemljišta u sredozemnoj regiji, pri čemu utječe na njihov poljoprivredni potencijal; budući da se pitanje salinizacije trenutačno ne rješava postojećim europskim zakonodavstvom ([37]);

AK. budući da se zbog gubitka plodnog zemljišta uzrokovanog razvojem gradova smanjuje potencijal za proizvodnju materijala i goriva na biološkoj osnovi za podršku niskougljičnom biogospodarstvu;

AL. budući da su ulaganja u izbjegavanje degradacije tla i u obnovu degradiranog zemljišta razborita u ekonomskom smislu jer općenito donose daleko veće koristi nego troškove; budući da se procjenjuje da su troškovi obnove 10 puta veći od troškova prevencije ([38]);

AM. budući da je tlo u EU-u uglavnom u privatnom vlasništvu, što treba poštovati, ali da je ono istodobno opće dobro koje je potrebno za proizvodnju hrane i koje pruža ključne usluge ekosustava za cijelo društvo i prirodu; budući da je u javnom interesu poticati korisnike zemljišta na poduzimanje mjera predostrožnosti za sprečavanje degradacije tla i za očuvanje tla, kao i za održivo upravljanje tlom za buduće generacije; stoga su neophodne mjere potpore i daljnji financijski poticaji za vlasnike zemljišta s ciljem zaštite tla i zemljišta;

AN. budući da recikliranje zemljišta čini svega 13 % razvoja gradova u EU-u i da se cilj nulte stope preuzimanja zemljišta do 2050. u EU-u vjerojatno neće ostvariti ako se godišnje stope preuzimanja zemljišta dodatno ne smanje i/ili ako se ne poveća recikliranje zemljišta; ([39])

AO. budući da degradacija tla i zemljišta ima inherentne prekogranične aspekte povezane s, primjerice, klimatskim promjenama, količinom i kvalitetom vode i onečišćenjem, koji zahtijevaju odgovor na razini EU-a i konkretno djelovanje od strane država članica te multilateralnu suradnju s trećim zemljama; budući da prakse koje dovode do degradacije tla u jednoj državi mogu prouzročiti troškove nekoj drugoj državi članici; budući da se zbog razlika među nacionalnim sustavima zaštite tla, primjerice u pogledu onečišćenja tla, obveze gospodarskih subjekata mogu veoma razlikovati, što može dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu;

AP. budući da su iskopana tla činila preko 520 milijuna tona otpada 2018. ([40]) te da su ona daleko najveći izvor otpada koji se proizvodi u EU-u; budući da se iskopana tla prema zakonodavstvu EU-a trenutačno smatraju otpadom i stoga se odlažu na odlagalištima; budući da veći dio tih tala nije onečišćen i mogao bi se ponovno upotrijebiti na siguran način kad bi se postavio cilj oporabe u kombinaciji sa sveobuhvatnim sustavom sljedivosti;

([35]) Veerman, C., i dr. (2020), *Caring for Soil is Caring for Life. U privremenom izvješću Odbora Misije za zdravlje tla i hranu*; Europska komisija: Bruxelles (Belgija); str. 52.

([36]) Radni dokument službi Komisije, *Evaluacija Sedmog programa djelovanja za okoliš* (SWD(2019)0181).

([37]) Radni dokument službi Komisije, *Evaluacija Sedmog programa djelovanja za okoliš* (SWD(2019)0181).

([38]) Međuvladina znanstveno-politička platforma za biološku raznolikost i usluge ekosustava (IPBES), *Izvješće IPBES-a o degradaciji i obnovi zemljišta*, 2018.

([39]) Europska agencija za okoliš, *Europsko izvješće o okolišu – stanje i izgledi za 2020.*, 2019.

([40]) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_WASGEN/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=bbf937c1-ce8b-4b11-91b7-3bc5ef0ea042

srijeda, 28. travnja 2021.

AQ. budući da je dosljedna i primjerena politika EU-a u području zaštite tla preduvjet za postizanje ciljeva održivog razvoja te ciljeva Pariškog sporazuma i europskog zelenog plana, a posebno cilja klimatske neutralnosti, strategije „od polja do stola”, strategije za biološku raznolikost, cilja nulte stope onečišćenja i strategije za biogospodarstvo, ali i drugih važnih okolišnih i društvenih izazova;

AR. budući da su usklađeni i otvoreni podaci i informacije o tlu koji se redovito ažuriraju preduvjet za oblikovanje politika za zaštitu resursa tla na razini EU-a i na nacionalnoj razini koje će se u većoj mjeri voditi podacima i temeljiti na dokazima;

AS. budući da je Europski odbor regija u svojem mišljenju od 5. veljače 2021. pozvao „Europsku komisiju da predloži novu europsku direktivu o poljoprivrednim tlima kako bi se zaustavilo smanjivanje njihovog sadržaja organske tvari, kako bi se zaustavila erozija te kako bi se životu u tlu dala prednost u poljoprivrednim praksama” ([41]);

AT. budući da sigurnost opskrbe hranom ovisi o sigurnosti tla i da je svaka praksa kojom se ugrožava zdravlje tla ujedno i prijetnja sigurnosti opskrbe hranom; budući da se na zdravijim tlima proizvodi zdravija hrana;

AU. budući da su u člancima 4. i 191. UFEU-a utvrđena osnovna načela politike EU-a u području okoliša i podijeljena nadležnost u tom području;

AV. budući da šumska tla čine polovicu svih tala u EU-u i da šume dobre bioraznolikosti i zdravlja mogu znatno doprinijeti zdravlju tla;

1. ističe važnost zaštite tla i promicanja zdravog tla u Uniji, imajući u vidu da je degradacija tog živog ekosustava, komponente biološke raznolikosti i neobnovljivog resursa kontinuiran proces, unatoč ograničenom i nejednakom djelovanju u nekim državama članicama; ističe cijenu nepoduzimanja mjera protiv degradacije tla, koja se procjenjuje na više od 50 milijardi EUR godišnje u Uniji;

2. ističe multifunkcionalnu ulogu tla (pružanje hrane, bazen ugljika, platforma za ljudske aktivnosti, proizvodnja biomase, bazen biološke raznolikosti, sprečavanje poplava i suša, izvor sirovina, farmaceutskih i genetsih resursa, kruženje vode i hranjivih tvari, skladištenje i filtriranje, skladištenje geološke i arheološke baštine itd.) i posljedičnu potrebu da se zaštiti, održivo upravlja, regenerira i očuva njegov kapacitet za ispunjavanje njegovih višestrukih uloga putem stabilne suradnje na europskoj razini i prekograničnim razinama suradnje unutar Zajednice i s nečlanicama;

3. smatra da su zdrava tla osnova za hranjivu i sigurnu hranu te preduvjet za održivu proizvodnju hrane;

4. naglašava da su zdrava tla ključna za ostvarenje ciljeva europskog zelenog plana, kao što su klimatska neutralnost, obnova biološke raznolikosti, nulta stopa onečišćenja za okoliš bez toksičnih tvari, zdravi i održivi prehrambeni sustavi i otporan okoliš;

5. smatra da bi u provedbi strategije „od polja do stola”, EU-ove strategije o šumarstvu, strategije o biološkoj raznolikosti do 2030. i akcijskog plana o nultoj stopi onečišćenja vode, zraka i tla posebnu pozornost trebalo pridati tlima; stoga poziva Komisiju na rješavanje svih izvora onečišćenja tla u predstojećem akcijskom planu za postizanje nulte stope onečišćenja i u reviziji Direktive o industrijskim emisijama;

6. pozdravlja uključivanje zaštite i obnove tla u tematske prioritetne ciljeve Osmog programa djelovanja za okoliš;

7. prepoznaje raznolikost tla u Uniji i potrebu za ciljanim političkim rješenjima i pristupima održivog upravljanja tlom specifičnima za okoliš kako bi se osigurala njihova zaštita zajedničkim naporima na razini Unije i država članica, u skladu s njihovim nadležnostima, uzimajući u obzir i regionalnu i lokalnu razinu te razinu parcela, prekogranične učinke tla i degradacije zemljišta te potrebu za uspostavom jednakih uvjeta za gospodarske subjekte;

([41]) CDR 3137/2020.

8. naglašava rizike za funkcioniranje unutarnjeg tržišta koji proizlaze iz nepostojanja ravnopravnih uvjeta među državama članicama i iz njihovih različitih režima zaštite tla, a koje bi trebalo rješavati na razini Unije kako bi se spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja između gospodarskih subjekata; naglašava da bi se novim okvirom riješio problem nedostatka pravne sigurnosti za poduzeća te da on ima snažan potencijal za poticanje poštenog tržišnog natjecanja u privatnom sektoru, za razvoj inovativnih rješenja, znanja i iskustva i za jačanje izvoza tehnologija izvan Unije;

9. naglašava da tlo, koje je zajednički resurs, za razliku od zraka ili vode nije obuhvaćeno posebnim zakonodavstvom; stoga pozdravlja ambiciju Komisije da predloži dosljedan i integriran okvir EU-a za zaštitu tla;

10. poziva Komisiju da osmisli zajednički pravni okvir na razini EU-a, uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti, za zaštitu i održivo korištenje tla, kojim će se obuhvatiti sve glavne prijetnje tla, a koji će, među ostalim, uključivati:

(a) zajedničke definicije tla i njegovih funkcija, kriterije za njegovo dobro stanje i održivo korištenje,

(b) ciljeve i pokazatelje, uključujući usklađene pokazatelje i metodologiju za kontinuirano praćenje i izvješćivanje o stanju tla,

(c) mjerljive privremene i konačne ciljeve s usklađenim skupovima podataka i mjerama za rješavanje svih utvrđenih prijetnji i odgovarajućim rokovima, uzimajući u obzir najbolje prakse naučene iz prakse „prvog ponuđača” i poštujući prava vlasništva nad zemljištem;

(d) klasifikaciju odgovornosti različitih dionika;

(e) mehanizam za razmjenu najboljih praksi i osposobljavanje, kao i odgovarajuće mjere kontrole,

(f) adekvatne financijske resurse;

(g) učinkovitu integraciju s relevantnim ciljevima i instrumentima politika;

11. poziva Komisiju da svoj zakonodavni prijedlog poprati studijom dubinske procjene učinka koja će se temeljiti na znanstvenim podacima i kojom će se analizirati i troškovi djelovanja i troškovi nedjelovanja u pogledu trenutačnog i dugoročnog utjecaja na okoliš, ljudsko zdravlje, unutarnje tržište i opću održivost;

12. napominje da se zajednički okvir također treba sastojati od odredbi koje se odnose na kartiranje rizičnih područja i kontaminiranih područja i napuštenih i neiskorištenih industrijskih područja te dekontaminaciju kontaminiranih područja; poziva Komisiju i države članice da primjenjuju načelo „onečišćivač plaća” i da predlože mehanizam za sanaciju napuštenih onečišćenih lokacija za koje nije moguće utvrditi onečišćivača; smatra da bi se sanacija tih lokacija mogla financirati europskim mehanizmima financiranja;

13. poziva Komisiju da razmotri mogućnost predlaganja otvorenog popisa aktivnosti sa znatnim potencijalom za uzrokovanje kontaminacije tla i koji se sastavlja na temelju opsežnijih popisa na nacionalnoj razini; naglašava da bi taj popis trebao biti javno dostupan i da bi se trebao redovito ažurirati; nadalje poziva Komisiju da olakša usklađivanje metodologija za procjenu rizika za kontaminirane lokacije;

14. smatra da bi trebalo uzeti u obzir prijašnje napore koje su države članice poduzele kako bi utvrdile kontaminirane lokacije; naglašava da bi utvrđene kontaminirane lokacije koje su navedene u nacionalnim popisima trebalo redovito ažurirati i učiniti dostupnima za javna savjetovanja; nadalje smatra da je u državama članicama potrebno donijeti odredbe kojima bi se osiguralo da stranke u zemljišnim transakcijama budu upoznate sa stanjem tla i da mogu donijeti informiranu odluku;

15. poziva Komisiju da u ovaj zajednički okvir uključi učinkovite mjere za sprečavanje i/ili minimalizaciju brtvljenja tla i svih ostalih upotreba tla koje utječu na njegove funkcije, dajući prednost recikliranju napuštenih i neiskorištenih industrijskih područja i recikliranju napuštenih lokacija pred upotrebom tla koje nije trajno prekriveno kako bi se do 2030. ostvario cilj da se izbjegne svaki oblik degradacije zemljišta, a najkasnije do 2050. cilj nulte stope preuzimanja zemljišta, uz privremeni cilj do 2030., kako bi se postiglo kružno gospodarstvo, te da također uključi pravo na učinkovito i uključivo sudjelovanje javnosti i savjetovanje o planiranju uporabe zemljišta i predloži mjere za tehnike gradnje i drenaže kojima bi se očuvalo što više funkcija tla gdje dođe do brtvljenja;

srijeda, 28. travnja 2021.

16. poziva Komisiju da ažurira smjernice o najboljim praksama za ograničavanje, ublažavanje ili kompenziranje brtvljenja tla u skladu s ciljevima europskog zelenog plana;

17. poziva na mjerenje zauzetog i/ili zabrtvljenog zemljišta te s njime povezanog gubitka usluga ekosustava i ekološke povezanosti; poziva na to da se ti aspekti uzmu u obzir u kontekstu procjena utjecaja na okoliš i strateških procjena utjecaja projekata i programa i da ih se na odgovarajući način kompenzira;

18. naglašava da se zaštita tla, njegova kružna i održiva upotreba te obnova moraju integrirati u sve relevantne sektorske politike EU-a i da ih se treba uskladiti kako bi se spriječila daljnja degradacija, osigurala dosljedno visoka razina zaštite i, gdje je moguće, rehabilitacije, i izbjegla preklapanja, nedosljednosti i neusklađenost između zakonodavstva i politika EU-a; u tom pogledu poziva Komisiju da revidira relevantne politike u cilju osiguravanja usklađenosti politika s odredama o zaštiti tla ([42]);

19. smatra da bi se ZPP-om trebali osigurati uvjeti kojima se štiti produktivnost tla i usluge ekosustava; potiče države članice da u svoje nacionalne strateške planove u okviru ZPP-a uvedu dosljedne mjere za zaštitu tla i da zajamče široku primjenu agronomskih praksi koje se temelje na agroekologiji; poziva Komisiju da procijeni osigurava li se nacionalnim strateškim planovima u okviru ZPP-a visoka razina zaštite tla i da promiče mjere za revitalizaciju poljoprivrednih tala zahvaćenih degradacijom; poziva na donošenje mjera kojima bi se promicale manje intenzivne prakse obrade tla koje uzrokuju minimalno narušavanje tla, ekološki uzgoj i dodavanje organskih tvari u tlo;

20. naglašava važnu ulogu tala za pročišćavanje i infiltraciju voda te stoga njegovu važnu ulogu u opskrbi velikog dijela europskog stanovništva pitkom vodom; podsjeća da su ograničene veze zakonodavstva EU-a o vodama i mjera za zaštitu tla prepoznate tijekom nedavne provjere prikladnosti politike EU-a u području voda; naglašava potrebu za poboljšanjem kvalitete tla te za poboljšanjem kvalitete i količine podzemnih i površinskih voda kako bi se postigli ciljevi Okvirne direktive o vodama;

21. naglašava da je izgradnja društva koje pametno gospodari vodama važna za podršku obnovi i zaštiti tla te posebno za podršku istraživanju tijesne povezanosti zdravlja tla i onečišćenja voda; poziva Komisiju da potiče upotrebu relevantnih digitalnih alata za praćenje stanja voda i tla, kao i učinkovitosti instrumenata politike;

22. pozdravlja namjeru Komisije da 2021. podnese zakonodavni prijedlog za plan EU-a za obnovu prirode i podržava da bi on trebao uključivati ciljeve za obnovu tla; ističe da bi plan trebao biti usklađen s revidiranom tematskom strategijom za tlo;

23. ponavlja svoj poziv da bi revizijom ciljeva oporabe materijala utvrđenih u zakonodavstvu EU-a za građevinski otpad i otpad od rušenja te njegove frakcije specifične za određeni materijal trebalo obuhvatiti cilj oporabe materijala za iskopana tla u reviziji Okvirne direktive o otpadu; poziva Komisiju i države članice da uspostave sustavnu dijagnostiku stanja iskopanog tla i njegovog potencijala za ponovnu upotrebu, kao i sustav sljedivosti za iskopana tla, te redovite provjere na odlagalištima kako bi se spriječilo nezakonito odlaganje kontaminiranih tala s napuštenih i neiskorištenih industrijskih područja i kako bi se osigurala njihova kompatibilnost s lokacijama koje ih prihvaćaju;

24. ističe da se zbog rascjepkanosti i gubitka staništa u obalnim morskim ekosustavima smanjuje njihova sposobnost da zaštite obale i osiguraju održive izvore prihoda; prepoznaje ključnu ulogu zaštite obale u ublažavanju prijetnje od klimatskih promjena u EU-u i naglašava potrebu da Komisija uključi zaštitu i obnovu obale u novu strategiju EU-a za tlo i plan EU-a za obnovu prirode, zajedno s upravljanjem na temelju ekosustava, kao što su integrirano upravljanje obalnim zonama i pomorsko prostorno planiranje; poziva Komisiju da u planu EU-a za obnovu prirode prednost dâ obnovi obalnih područja koja djeluju kao prirodna zaštita mora i na koja je negativno utjecala urbanizacija obala u regijama kojima prijeti erozija obale i/ili poplave;

25. naglašava da je biološka raznolikost tla osnova za ključne ekološke procese i sa zabrinutošću primjećuje povećanje degradacije tla i prekrivanja tla te smanjenje biološke raznolikosti tla na europskim poljoprivrednim površinama; stoga poziva Komisiju da uspostavi zajednički okvir za zaštitu i očuvanje tla i obnovu kvalitete tla na temelju znanstvenih

([42]) Eurostat, 2014b. *Europski popis poljoprivrednih gospodarstava 2010*. [na internetu] URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Agricultural_census_2010_-_main_results census 2010 (pregledano u veljači 2014.) – u Europi se u prosjeku na 19 % poljoprivrednih zemljišta primjenjuju zimski pokrovni usjevi, na 21,5 % zemljišta primjenjuje se smanjena obrada tla, a na 4 % sjetva bez obrade

podataka te procjena gospodarskog, ekološkog i društvenog učinka te da osmisli konkretna rješenja za rješavanje pitanja žarišnih točaka u Europi s dvojnom svrhom obnove biološke raznolikosti i ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama koje se temelje na prirodi; smatra da se na razini EU-a mora uspostaviti pouzdano praćenje organizama u tlu i trendova s obzirom na njihov opseg i količinu te da se ono mora održavati; poziva Komisiju i države članice da podrže daljnja istraživanja, uključujući istraživanja na različitim dubinama i u različitim slojevima tla, praćenje te korisne poljoprivredne i šumarske prakse kojima se povećava organska tvar u tlu na većim dubinama; u tom kontekstu pozdravlja ciljeve strategije „od polja do stola" i strategije za biološku raznolikost do 2030.; poziva na jasne smjerove s obzirom na predviđeno preispitivanje obaju strategija u sredini razdoblja, pri čemu treba poštovati različite polazne točke država članica;

26. smatra da je postizanje zdravog mikrobioma tla od najveće važnosti;

27. naglašava da je u šumama EU-a u tlima pohranjeno 2,5 puta više ugljika nego u biomasi drveća ([43]);

28. naglašava da se sječom na golo kao praksom gospodarenja šumama uništava simbiotski međuovisna mreža drveća i gljiva te da se ta mreža nakon sječe na golo gotovo uopće više ne uspostavlja; naglašava da je to u sjevernim šumama najvažniji mehanizam kojim se nakuplja organska tvar u tlu te da on stoga predstavlja ključan dio globalnog kruženja ugljika ([44]); ponavlja da se sječom na golo ne oponašaju prirodne nepogode, poput požara, jer je na lokaciji pogođenoj šumskim požarom, za razliku od lokacije na kojoj je provedena sječa na golo, prisutna vrlo velika količina mrtvog drva i otvorenog tla koje vrste mogu kolonizirati;

29. stoga poziva na strogu provedbu dobrih standarda u stočarstvu kako bi se znatno smanjila upotreba veterinarskih lijekova i njihovo širenje na poljima putem gnojiva, kao i na strogu provedbu Direktive o nitratima;

30. pozdravlja obvezu Komisije da će preispitati Direktivu Vijeća 86/278/EEZ o otpadnom mulju u kontekstu akcijskog plana za kružno gospodarstvo; poziva Komisiju da osigura da se tim preispitivanjem doprinese zaštiti tla povećanjem organske tvari u tlu, recikliranjem hranjivih tvari i smanjenjem erozije, uz istovremenu zaštitu tala i podzemnih voda od onečišćenja;

31. poziva Komisiju da podrži prikupljanje podataka o zbijanju te da promiče mjere održive poljoprivrede koje za cilj imaju smanjenje upotrebe teških strojeva;

32. poziva Komisiju da zaduži Europski centar za podatke o tlu za praćenje ostataka pesticida i procjenu količine ugljika pohranjene u europskim tlima, kao i za određivanje ciljeva za obnovu tla / poboljšanje njegove kvalitete, među ostalim povećanjem organske tvari u tlu, u skladu s preporukama Međunarodnog panela za klimatske promjene i zahtjevima ciljeva održivog razvoja;

33. smatra da je održivo upravljanje tlom dugoročno ključna sastavnica poljoprivredne i prehrambene politike; međutim, prepoznaje važnost zakonskih odredbi kojima se doprinosi obnovi, očuvanju i strogoj zaštiti netaknutih tala, s naglaskom, među ostalim, na promjeni upotrebe tla i zemljišta u močvarnim područjima, tresetištima, na trajnim travnjacima i pašnjacima;

34. poziva na utvrđivanje i promicanje dobrih i inovativnih poljoprivrednih praksi kojima se može spriječiti i smanjiti prijetnja salinizacije tla, ili se mogu kontrolirati njezini negativni učinci, u novoj strategiji EU-a za tlo;

35. potiče Komisiju i države članice da učinkovito doprinesu smanjenju prekomjerne upotrebe sintetičkih gnojiva, posebno dušika, smanjenjem graničnih vrijednosti koje su određene Direktivom o nitratima; poziva Komisiju da na temelju Rezolucije UNEP-a o održivom upravljanju dušikom i cilja iz Izjave iz Colomba do 2030. prepolovi količinu otpadnog dušika iz svih izvora; poziva Komisiju i države članice da osiguraju održivo upravljanje hranjivim tvarima, među ostalim poboljšanjem učinkovitosti upotrebe dušika, ekstenziviranjem stočarstva u utvrđenim područjima, mješovitom poljoprivrednom proizvodnjom s integracijom sustava uzgoja stoke i uzgoja usjeva, učinkovitom upotrebom životinjskog

([43]) Bruno De Vos et al., *Benchmark values for forest soil carbon stocks in Europe: Results from a large scale forest soil survey*, Geoderma, izdanja 251–252, kolovoz 2015., str. 33 – 46.

([44]) K. E. Clemmensen et al., *Roots and Associated Fungi Drive Long-Term Carbon Sequestration in Boreal Forest*, Science 339, 1615, 2013.

gnojiva te većom upotrebom usjeva s fiksacijom dušika poput mahunarki u plodoredu u svom relevantnom zakonodavstvu; poziva Komisiju da prida veću pozornost emisijama dušikova oksida u globalnom izračunu stakleničkih plinova te da poduzme integriranije napore za borbu protiv viška dušika kao pitanja koje se povezuje s klimom, prirodom i zdravljem te nudi veće poticaje za bolje upravljanje dušikom na razini gospodarstava;

36. poziva na reviziju Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš kako bi se ojačale njezine odredbe koje se odnose na onečišćene lokacije;

37. poziva Komisiju da osigura usklađenost nove strategije za tlo s predstojećom strategijom EU-a za šume uključivanjem zahtjeva održivog upravljanja tlom, kao što su poljoprivredno-šumarske prakse, u strategiju za šume;

38. poziva Komisiju da preispita tematsku strategiju za tlo i da bez odgode donese akcijski plan „Postizanje nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla – izgradnja zdravijeg planeta za zdravije ljude”; u tom pogledu pozdravlja namjeru Komisije da poveća pravnu sigurnost za poduzeća i građane određivanjem jasnih i mjerljivih ciljeva te plana djelovanja;

39. naglašava da se poljoprivredno-šumarskim praksama mogu aktivno ostvarivati koristi za okoliš i sinergije poput suzbijanja erozije, poboljšanja bioraznolikosti, skladištenja ugljika i reguliranja vode;

40. poziva Komisiju da se uhvati u koštac s problemom raspršene kontaminacije koja proizlazi iz poljoprivrednih aktivnosti, u skladu s ciljevima strategije „od polja do stola”; u tom pogledu pozdravlja reviziju Direktive o održivoj upotrebi pesticida koju je najavila Komisija; podsjeća da već postoje mnoge alternative sintetičkim pesticidima, kao što je integrirana zaštita bilja, te da bi ih trebalo proširiti; očekuje od Komisije i država članica da bez odgode razmotre sve svoje pozive u Rezoluciji od 16. siječnja 2019. o postupku Unije za odobravanje pesticida;

41. žali zbog toga što se u postupku odobravanja kemikalija u EU-u, što uključuje procjenu rizika za okoliš i ekotoksikološke studije, ne vodi dovoljno računa o utjecajima tih kemikalija, na tla; stoga poziva Komisiju da u novoj strategiji EU-a za tlo i u skladu sa Strategijom za kemikalije o održivosti donese regulatorne mjere za sprečavanje i ublažavanje onečišćenja tla kemikalijama, posebno postojanim i bioakumulativnim kemikalijama (uključujući plastiku i mikroplastiku), te da zajamči da su ispunjeni ekološki relevantni ispitni uvjeti koji su reprezentativni za uvjete na terenu;

42. poziva Komisiju da podrži istraživanje kako bi se bez odgode premostile razlike u znanju o potencijalu biološke raznolikosti tla u borbi protiv onečišćenja tla, učinaka onečišćenja na biološku raznolikost tla i zakonodavnih praznina povezanih s toksičnošću biocida i veterinarskih proizvoda za tlo i njegove organizme; poziva Komisiju i države članice da podrže napore odgovornih agencija za osiguravanje razvoja alternativa najtoksičnijim biocidima u suzbijanju nametnika u veterinarskoj medicini i za promicanje tih alternativa; poziva Komisiju da u suradnji s Europskom agencijom za kemikalije (ECHA) utvrdi europske granične vrijednosti za per- i polifluoroalkilne tvari na temelju načela predostrožnosti;

43. žali zbog toga što pri provjeri prikladnosti zakonodavstva EU-a o vodama nije bilo riječi o prilikama za šire integrirano upravljanje okolišem u slivovima kojim bi se povezali planovi upravljanja riječnim slivovima sa širim planovima za zaštitu tla; smatra da bi od takve integrirane analize i donošenja odluka koristi imalo nekoliko različitih ciljeva politike EU-a te da bi oni mogli dovesti do dobitaka na razini lokalne uprave;

44. poziva države članice na bolju integraciju planiranja u vezi sa zemljištem i vodom, uz kombinirane procjene pritisaka i rizika (među ostalim u okviru planova upravljanja riječnim slivovima) te na usvajanje integriranog pristupa mjerama kojima se ostvaruje zaštita oba ta okolišna medija;

45. slaže se s Europskom agencijom za okoliš da je potrebno usklađeno i reprezentativno praćenje tla u cijeloj Europi kako bi se razvila rana upozorenja o prekoračenju kritičnih graničnih vrijednosti i kako bi se dobile smjernice za održivo upravljanje tlom ([45]); poziva države članice i Komisiju da poboljšaju i ubrzaju prikupljanje i integraciju podataka o stanju, trendovima i prijetnjama koje ugrožavaju tlo na razini EU-a; u tom pogledu pozdravlja uspostavljanje EU-ova Opservatorija

([45]) Europska agencija za okoliš, *Europsko izvješće o okolišu – stanje i izgledi za 2020.*, 2019.

za tlo, koji se temelji na Okvirnom statističkom istraživanju o upotrebi zemljišta/pokrivenosti tla (LUCAS); poziva Komisiju da osigura dugoročnu operabilnost obaju instrumenata i dostatne resurse kako bi se zajamčilo optimalno i redovito praćenje bioloških i fizikalno-kemijskih svojstava tla, što uključuje prisutnost agro-kemijskih sredstava i ostalih kontaminanata, uključujući kontaminante koji izazivaju novu zabrinutost; smatra da je to od temeljne važnosti kako bi se otklonili nedostaci u podacima i pokazateljima te kako bi se pružila podrška europskom zelenom planu; naglašava potrebu za boljim razumijevanjem procesa koji dovode do degradacije zemljišta i dezertifikacije u EU-u; poziva Komisiju da donese metodologiju i relevantne pokazatelje za procjenu razmjera dezertifikacije i degradacije zemljišta u EU-u te za prikupljanje podataka o tome;

46. napominje da se 13 država članica proglasilo oštećenim strankama temeljem Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije; poziva Komisiju da u europske politike uključi ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda koji se odnose na tlo;

47. prima na znanje izazove upravljanja, koordinacije i komunikacije te izazove financijske, tehničke i pravne naravi koji sprečavaju poboljšanje dosljednosti i interoperabilnosti praćenja tla i prikupljanja informacija na razini Unije i na nacionalnoj razini; potiče Komisiju i države članice da se zajednički suoče s tim izazovima i da ubrzaju suradnju, među ostalim u okviru Stručne skupine EU-a za zaštitu tla, kako bi se osigurala visoka razina zaštite tla, izbjeglo udvostručavanje i nepotrebno birokratsko opterećenje i nepotrebni troškovi za države članice i mala i srednja poduzeća;

48. poziva Komisiju i države članice da unaprijede i ubrzaju nastojanja usmjerena na potpuno iskorištavanje vrijednosti vode, posebno kako bi se postigla potpuna ponovna upotreba hranjivih tvari i vrijednih sastavnica koje se nalaze u otpadnim vodama s ciljem unapređenja kružnosti u poljoprivredi i izbjegavanja prekomjernog ispuštanja hranjivih tvari u okoliš;

49. poziva Komisiju da omogući održavanje godišnje konferencije na kojoj bi sudjelovale države članice i mjerodavni dionici te bi tako odigrali ključnu ulogu putem dijaloga temeljenog na pitanjima;

50. prepoznaje važnu ulogu zdravog tla kao najvećeg kopnenog ponora ugljika koji služi za hvatanje i skladištenje ugljika, posebno putem posrednih koristi od močvarnih područja, rješenja temeljenih na prirodi, i koji mora olakšati postizanje klimatskih ciljeva za 2030., kao i Unijina cilja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.; naglašava da bi se novom strategijom za tlo trebalo osigurati da doprinos tala ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama bude u skladu s ostatkom strukture klimatskih politika EU-a; stoga poziva države članice da ojačaju održivo oporavljanje i korištenje tla kao alat za klimatsku politiku u svojim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, a posebno u mjerama koje se primjenjuju na poljoprivredni sektor i sektor korištenja i prenamjene zemljišta i šumarstva kako bi se očuvali, obnovili i povećali ponori ugljika, posebno u područjima s tlima bogatim ugljikom, poput travnjaka i tresetišta, uz mjere za promicanje održivog korištenja tla u poljoprivrednoj politici i za smanjenje emisija iz poljoprivrednog sektora; smatra da bi trebalo podržati mjere za povećanje sekvestracije ugljika u tlu; posebno pozdravlja inicijativu za sekvestraciju ugljika u poljoprivredi koju je najavila Komisija te potiče Komisiju da istraži nekoliko mogućnosti;

51. smatra da se moraju spriječiti neodržive prakse koje dovode do gubitaka organskog ugljika u tlu i koje doprinose klimatskim promjenama; žali zbog toga što su procjene sadržaja ugljika ograničene na gornje slojeve tla te poziva države članice i Komisiju da prikupe relevantne podatke o sadržaju ugljika u donjim slojevima tla, što bi dovelo do boljeg razumijevanja ukupnog potencijala tla za zadržavanje i povećavanje sadržaja ugljika;

52. poziva Komisiju da u predstojećoj reviziji uredbe o korištenju zemljišta, prenamjeni korištenja zemljišta i šumarstvu odredi rok do kojeg sva poljoprivredna tla moraju biti neto ponori ugljika u skladu s ciljevima klimatske neutralnosti EU-a do 2050.;

53. naglašava da se sekvestracijom ugljika u poljoprivredi mogu ostvariti brojne koristi: ublažavanje klimatskih promjena, bolji proizvodni kapacitet tla i bolja otpornost tla, bioraznolikost i smanjeno otjecanje hranjivih tvari; poziva na snažniju izgradnju kapaciteta i umrežavanje te snažniji prijenos znanja kako bi se ubrzala sekvestracija ugljika i povećala količina ugljika pohranjenog u tlu te kako bi se na taj način osigurala rješenja za izazov povezan s klimom;

54. naglašava da se neodrživom upotrebom zemlje ugljik iz tla oslobađa u atmosferu nakon što je stoljećima i tisućljećima bio dio ekosustava tla;

srijeda, 28. travnja 2021.

55. poziva Komisiju i države članice da u istraživanjima osiguraju odgovarajuće razmatranje višefunkcijske uloge tla, da povećaju istraživanje, inovacije i financiranje specifično za tlo i da prilagode relevantne postojeće programe financiranja poput istraživačkih projekata kako bi se posebne značajke tla odrazile u svim povezanim istraživanjima; u tom pogledu pozdravlja pokretanje Misije za zdravlje tla i hranu u okviru programa Obzor Europa; poziva na ojačanu ulogu EU-ova Opservatorija za tlo i Europskog centra za podatke o tlu te na izdvajanje odgovarajućih financijskih sredstava za ispunjavanje njihovih misija i ostvarenje ciljeva nove strategije za tlo; nadalje poziva Komisiju i države članice na izgradnju taksonomskog znanja i iskustva u području bioraznolikosti tla te znanja o posljedicama koje uvjeti tla imaju na interakcije ekosustava; ističe međuovisnost tla i vode te poziva na ciljanu potporu istraživanjima o pozitivnoj ulozi koju zdrava tla imaju u daljnjem smanjenju raspršenog onečišćenja vode;

56. poziva Komisiju i države članice da predvide dostatne financijske potpore i poticaje za promicanje zaštite tla, održivog upravljanja tlom, njegova očuvanja i obnove, kao i inovacija i istraživanja, putem Zajedničke poljoprivredne politike, fondova kohezijske politike, programa Obzor Europa te ostalih dostupnih financijskih instrumenata; potiče Komisiju i države članice da utvrde područja podložna eroziji, područja s niskim sadržajem organskog ugljika i područja podložna zbijanju, koja bi mogla imati koristi od ciljanog financiranja;

57. poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuću razinu ljudskih resursa i financijske održivosti za agencije koje su uključene u rad povezan s tematskom strategijom za tlo; naglašava da je dostatna razina kvalificiranog osoblja preduvjet za uspješnu provedbu politika Unije; stoga poziva Komisiju da osigura odgovarajući broj osoblja, posebno za Glavnu upravu za okoliš;

58. poziva Komisiju i države članice da uvedu mjere za usklađeno i integrirano prikupljanje podataka, sveobuhvatana sustav praćenja, razmjenu informacija i najboljih praksi u području zaštite, održivog upravljanja i restauracije tla u cijeloj Uniji te da pritom maksimalno povećaju sinergije između postojećih sustava za praćenje i instrumenata ZPP-a;

59. smatra da bi mjere trebale biti osnovni uvjeti kako bi bili prihvatljivi za financiranje sredstvima Unije ili nacionalnim sredstvima;

60. smatra da bi države članice trebale pripremati i objavljivati izvješća o stanju tla u redovitim vremenskim razmacima, ne duljim od pet godina; smatra da bi svi prikupljeni podaci o tlu trebali biti javno dostupni na internetu;

61. podupire inicijative usmjerene na poboljšanje javne svijesti i razumijevanja pozitivnog učinka funkcija i zaštite tla, uključujući one povezane s održivim upravljanjem tlom, zaštitom tla i njegovom obnovom, javnim zdravljem i održivošću okoliša; naglašava da su za uspjeh nove strategije za tlo ključni osviještenost javnosti o funkcionalnostima tla i poznavanje tih funkcionalnosti, a isto su tako ključni kako bi se osiguralo sudjelovanje građana, prije svega vlasnika zemljišta, poljoprivrednika i šumara kao glavnih sudionika u upravljanju tlom; poziva na veću suradnju sa širom javnosti u pogledu zdravlja tla i ekološke krize te na potporu inicijativama zajednice za zaštitu i održivo korištenje tla; izražava podršku Svjetskom danu tala i potiče daljnje mjere za podizanje razine osviještenosti u tom smislu;

62. naglašava da bi rizici za okoliš obuhvaćeni predstojećim obveznim zakonodavstvom o dužnoj pažnji u pogledu ljudskih prava i okoliša trebali uključivati i degradaciju tla na temelju općih i pojedinačnih ciljeva nove strategije EU-a za tlo;

63. poziva Komisiju da kao globalni predvodnik u području okoliša u novu strategiju EU-a za tlo uključi zaštitu i održivo korištenje tla u svim relevantnim aspektima svoje vanjske politike, točnije, da taj aspekt u potpunosti uzme u obzir pri sklapanju relevantnih međunarodnih ugovora i da revidira postojeće međunarodne ugovore;

64. poziva Komisiju da uključi zaštitu tla u poglavlja o trgovini i održivom razvoju (poglavlja o trgovini i održivom razvoju) trgovinskih sporazuma, poduzimajući mjere za rješavanje problema degradacije tla iz tih zemalja, uključujući degradaciju iz biogoriva s izrazito negativnim utjecajem na okoliš, te da se suzdrži od izvoza degradacije tla; poziva Komisiju da osigura da se pri uvozu proizvoda iz trećih zemalja u EU poštuju isti ekološki standardi i standardi održive upotrebe zemljišta;

65. razumije važnost suradnje svih razina kako bi se učinkovito riješile sve prijetnje koje ugrožavaju tlo; stoga poziva države članice da postave primjer i da razmisle o pokretanju konvencije o tlu u okviru UN-a;

66. izražava svoju podršku misiji „Briga za tlo je briga za život” u okviru programa Obzor Europa koju je predložio Odbor Misije za zdravlje tla i hranu, a čiji je cilj da se do 2030. osigura da 75 % tala bude zdravo kako bi se osiguralo zdravlje hrane, ljudi, prirode i klime;

67. preporučuje razvoj novih zelenih, šumskih i poljoprivredno-šumskih područja, posebno u urbanim područjima, kako bi se ostvarila protuteža negativnim utjecajima trenutačne visoke razine brtvljenja tla u europskim gradovima;

68. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.